

ASMA

A Délkínában élő szani törzs regéje

Fordította Tőkei Ferenc és Weöres Sándor*

Hogy daloljunk?

Négy bambusz-szárat vágtam,
nyolc bambuszt farigcsáltam.
Bűvös bambusz-darabok,
dorombbá váljatok.

Doromb dongó hangja
a szív válaszát kicsalja.
Mennyi szép hang, fénylő:
drága nekünk, mint az ékkő.

Mézet rejt a szikla-odú.
Pergetett méz jóillatú.
Lépet sohasem építettem,
édes mézet nem pergettem.

Kék tóparton fű, fa zsendül.
Zöld tavaszban kakuk csendül.
Nem tudok így zsendülni,
nem értek így csendülni.

Görcsös öreg fát rossz faragni -
nehéz nekem dalba kapni!
Szép hangom nincs, nagy hangom sincs,
mégis rám kerül a sor: indíts!

Dalba fogjak?
Kit daloljak?
Hegy leányát,
völgy virágát.

Apák-anyák tanították,
fiak, unokák mind hallották,
szólal korról-korra szállva,
és a rege mindig járja.

Háromnapos kis bivalynak
csülkei a földre rognak,
összecsusszan a négy lába,
így lép anyja nyomdokába.

A keserű gyom sima-növésű,
az édes fű három-élű.
A szani nép hegyek fia,
szikla-ölben minden faluja.

Hej, bátyáink!
Nagybátyáink!
Ha berekedek,
ti segítsetek.

Dalba fogjak?
Kit daloljak?
Hegy leányát,
völgy virágát.

Görcsös öreg fát bajos vágni,
de a nádat nyesi bárki.
Jó éneklőt vígan hallják,
jó mesélőt szívvel várják.

Hogyha a vadlúd farka kurta,
lábát nyujtja: ott a farka.
Ha hiba van a dalomban,
ti segítsetek ki nyomban.

Dalba fogjak?
Kit daloljak?
Hegy leányát,
völgy virágát.

Hej bátyáink!
Nagybátyáink!
Folyó mellett három terebély fa,
tőlük kérjük: kit fonjunk dalunkba?

I. Azsdi földjén

Szani törzs él Azsdi táján,
Azsdi völgynek felső ágán.
Van ott három rét szántatlan,
három házikó lakatlan.

A három rétet ki szántsa-vesse?
Legyen derék ember földje.
A három fedél kinek jusson?
Alatta derék ember lakjon.

Három tó vizét senkisé isssa,
pedig mélyéig ragyogó tiszta.
Kristály tavak hideg habja,
derék ember kortyolgassa.

Három erdő ott töretlen,
feketezöld és rezdületlen.
Ki törjön át három erdőn?
Majd a derék ember eljön.

Eljön Kluzsmi és felesége,
irtást vág a vad sűrűségbe,
csatornát ás, házban lakik,
békés család szorgoskodik.

Kluzsmi háza körül estig
virágokra méhe rajzik,
zümmögésük egyre hangzik,
és a mézet egyre gyűjtik.

Magas a kerti fa sudara,
szál fenyő a Kluzsmi fia.
Illatot ont a mező fája,
szál virág a Kluzsmi lánya.

Azsdi völgynek alsó végén
a Rabubalor-nemzetség él,
szívük útja girbe-gurba,
hangya se jár kapujukba.

Rabubalor és nemzetsége
hatalmas, van kincse, pénze.
Ott virágon méh nem rajzik,
fakad bő méz, de nem gyűjtik.

A silány rög fája görbe,
Rabubalor fia törpe,
neve Adsi, majom-forma,
a majom meg Adsi-forma.

II. Virág nyílt fönn az égen

Kluzsmi-házban
Aháj a fiú neve,
zöld fenyő a hegytetőn,
zivatar se dönti le.

Kujsan-ban a fa nem satnya.
Aháj a törzs izmos ifja.
A fenyő nem féli a telet.
Aháj tigrisgyomrot evett.

Ha záporozik, ha zivatar nyargal,
birkózik a vadonnal,
irtást tör a mély sűrűségbe,
ragyog az ő rizs-termése.

Paripán vágat a jó Kluzsmi-fi,
nyereg nem kell, szőrén üli.
Mint újhold, ha íjat feszít,
madár hull, ha nyilat röpít.

Hegyek dalát fújja,
vele füttyül a rigó.
Furulyáját fújja,
megáll az úton a ló.

A szani nép dédelgeti,
dédelgetve dicsérgeti:
Ej, a bátor Aháj!
A szani legény mind szereti.

Vén sas a sziklaoromra fölszáll.
Bimbó fakad a kristály tónál.
Asma, Aháj hugocskája,
hegy leánya, völgy virága.

Harmadrészt az apja vére,
hetedrészt az anyja vére,
tíz hónapig anyja hordta,
tíz hónapig apja hordta.

Születése napján fényben
virág nyílt fönn az égen
és lehullott Azsdi-tájra,
Asma ekkor jött világra.

Szani törzse
gyúlt öröme,
szani törzse
ünnepelte.

Nem volt köldökvágó szerszám,
fehér ekevasat hoztak.
Nem volt tál, mibe megfürösszék,
arany-ezüst tálat hoztak.

A tál oldala ezüst,
a tál feneke arany,
de a kislány úgy ragyogott,
hogy megfakult ezüst-arany.

Három tó vize tükörtiszta,
három tó vize a lányka jussa,
lopótök háromszor merít a tavakból,
a piciny még szebb, s fehérebb a habtól.

Mosott arca holdfény-fehér,
mosott teste tojás-fehér,
mosott karja répa-fehér,
mosott lába torzsa-fehér.

Három nap tartott megszületése.
Sírása, mint a doromb zenéje.
Fésűcskét adott édes szülője,
repceolajként fénylett hajfűrtje.

Kunmingban vetélőt vettek,
Lulangban kis állványt vettek,
Csütuanban taposó-deszkát:
szövőszéket készítettek.

Hszangjün-i gyapot vékony szálú,
Lunan-i kender hosszú szálú:
vásznat szőttek-szövőgettek,
pici ruhát készítettek.

Vörös fonál Jiliangból,
sárga selyem Tengcsiangból:
válsszalagot szőttek-fontak,
a lánykával így vigadtak.

Az első hónapban egy kora-reggel
szólt az apa: „Lányomnak vendég kell!”
Szólt az anya: „Szülöttemnek név kell!”
Szólt a bátyja: „Kishugomnak mulatság kell!”

Vendéget hívtak kilencvenkilencet,
de százhusz asztal is megtellett.
Korsó bort hoztak kilencvenkilencet,
de nem lett elég, százhusz kellett.

Malacot vágtak kilencvenkilencet,
de nem lett elég, százhusz kellett.
Kilencvenkilenc tál gombócot gyúrtak,
de nem lett elég, százhusz kellett.

Szólal anyó: „Nem is sejtem:
szép lányomat hogy nevezzem?”
Szólal apó: „Honnan tudjam:
szép lányomat mint szólítsam?”

A falusi vének
egyszerre feleltek:
„Legyen a lány neve Asma,
illatos fű neve Asma.”

Hegy leánya, völgy virága
neve csendül négy égtájra,
és azóta ragyogása
a világot is bejárja.

III. Növekedés

Napról-napra nőtt a kislány,
elért három hónapot,
már kacagni is tudott,
ahogy tücsök ciripel.
Ennek örül apja,
ennek örül anyja.

Napról-napra nőtt a kislány,
elért négy-öt hónapot,
már csúszkálni is tudott,
kúszott, mint kis borona.
Ennek örül apja,
ennek örül anyja.

Napról-napra nőtt a kislány,
elért hat-hét hónapot,
már szaladni is tudott,
mint egy kender-gombolyag.
Ennek örül apja,
ennek örül anyja.

Elért hat, meg hét esztendőt,
kűszöbre kucorodott,
kendert gombolyítgatott.

Elért nyolc-kilenc esztendőt,
hátára hálót vetett,
ment sarlózni friss fűvet.

Ki tanít tégedet,
kicsi lányt, ügyeset?
Édesapád segítgeted,
édesanyád dédelgeted:
örül ám az apó,
örül ám az anyó.

Napról-napra nőtt az édes,
észrevétlen lett tíz éves.
Sarló a kezében,
bőrszíj a vállán,
háncspapucs a lábán,
sást arat az árokszélen.

Ki tanít tégedet,
kicsi lányt, ügyeset?
Édesapád segítgeted,
édesanyád dédelgeted:
örül ám az apó,
örül ám az anyó.

Napról-napra nőtt az édes,
hamar lett tizenkét éves.
Úton ki a lányka társa?
Vizescsöbör a pajtása.
Otthon ki az ő pajtása?
Kemence a lányka társa.

Napról-napra nőtt az édes,
hamar lett tizennégy éves.
A kezében hosszú botja,
fején kerek háncskalapja,
testén köpönyege szalma,
így vigyáz a bárányokra.

Hegyen őrzi a birkákat,
sziklák közt a kecskenyáját,
szél süvít, bokrok hajolnak,
a nyáj legelész, ropogtat.

Nagy fa árnyán jó hűsölni,
lány-pajtások közt örülni,
ötszín vásznat öltögetni,
szép ruhákat varrogatni.

Kanyarog a szél, a kósza,
fenyők szagát-ízét hozza.
Mindenkivel nyájas Asma,
és mindenki megdalolja:

„Szebb, mint a vad teacserje,
a virág, mit hímezel te!
Fehérebb, mint ősz felhője,
a juhnyáj, mit őrizel te!

Tízezer szál teacserje:
a legszebb szál csak te, csak te!
Tízezer lány a törzs szépe:
a legszebb lány csak te, csak te!”

Napról-napra nőtt az édes,
hamar lett tizenöt éves.
Gombolyagot keblén fogni,
szálat szövőszékbe fűzni
anyja tanítgatja lányát,
tanítgatja kendert szőni.

Darab vásznat megsző, íme:
ragyogó fehér a színe,
mint éles fű, olyan sima,
akár gyapot, olyan puha.

Napról-napra nőtt az édes,
hamar lett tizenhat éves.
Bátyja viszi a kapát,
huga viszi kosarát,
együtt mennek a mezőre,
szakad róluk a munka gyöngye.

A legény a földet szántja,
magot hint a hugocskája.
A sáros föld csapódása,
mint vadkacsa széttárt szárnya.

Sűrűen esik a hajdina-mag,
kibujik, kibujik hét nap alatt,
kikel a hajdina hajtása,
akár a molylepke szárnya.

Sűrűen esik a gabona-mag,
kibujik, kibujik hét nap alatt,
kikel a gabona zsenge zöldje,
felnyúlik, mint tehén túlke.

Napról-napra nőtt az édes,
hamar lett tizenhét éves.
Fején hímzett keszkenő.
Ez volna szép szerető!
Tarka öve villog-virít,
szemet, szívet, mindent vakít.

Veszi a falról kis dorombját,
ágya-fejéről gombolyagját,
dalolni jár a fonó-házba,
eladó lányok sorába.

A fonó-ház négyszögletes,
tűzgödrében a láng repes,
szétvilágít a négy falra,
lányok kezdenek a dalba.

Legényeket ide ki csaljon?
Asma énekel a legszebben.
Szőni-varrni ki tanítson?
Asma sző-varr a legszebben.

Asma szereti mindnyáját,
Asmát szereti mindnyája,
a többitől meg nem válna,
a többi tőle meg nem válna.

Ej, Asma,
ékkő Asma,
lány-pajtások kiskertjében,
mint szál szekfű, virulsz szépen.

Apád lánya,
anyád lánya,
apád-anyád oldalán
fehér menta-fű virága.

Lányuk szíve szerint nyujtják ki a lábuk,
lányuk kedve szerint húzzák be a lábuk,
lányuk szíve szerint virágot hímeznek,
lányuk kedve szerint vásznat szövögetnek.

Lányuk szíve szerint hamar megy a munka,
lányuk kedve szerint térnek nyugovóra:
minden a lány szíve szerint,
minden a lány kedve szerint...

„Valakit te megszeretnél,
apád-anyád ahhoz adna,
asszonyául elmehetnél,
minden örömdre volna.”

„Két folyó is egybeömlik,
két fenyő is összehajlik;
ott aratsz, hol nem vetetlen:
dolgós legény kérjen engem.

Egyenes törzshöz mérő-fa nem kell,
de a gacsos törzs rossz, ha méretlen;
szíve legyen egyenes törzs,
derék legény kérjen engem.

Furulyázzon, mint a madár,
táncoljon, mint pihe, könnyen:
jaj, az ílyet úgy szeretném,
ilyen legény kérjen engem!”

Tüzes paripa eltépi fékét,
szél hordja szét nyerítését:
már a leány tizenhét éves,
hallják, hallják szépsége hírét.

Azsdí földjén a legények
mind utána sündörögnek,
ha ráérnek, háromszor is,
ha dolguk van, kilencszer is.

A kisasszony ül a házban,
mindkét karján ezüst perec,
cseng-bong a két ezüst perec,
csillog-villog a sugárban.

Hegy leánya, völgy virága
neve csendül négy égtájra,
híre tiszta ragyogása
a világot is bejárja.

IV. A lánykérés

Asma hírét Rabubalor
szobájában is meghallja,
Asma képét Rabubalor
álmában is megpillantja.

Rabubalor, a ház ura,
Adsinak asszonyt szerez,
és az asszony Asma lesz,
ha dörög, ha repedez.

Rabubalor és nemzetsége
tanácskozott hevenyén
bambuszliget sűrűjén:
„A lánykérő Hajzsu lesz.”

„Mindenütt csak: Asma, Asma -
te hozd izibe az én házamba,
téged szeret a Fényes-Ég-Alatti,
hálám nem fog elmaradni.”

Hajzsu színleg szabadkozik:
„Csak gyengének kell segítő,
kapzsinak kell közvetítő.
Ki máséba avatkozott:
az emberek közt átkozott.”

Rabubalor ráfelel:
„Nyelvedet kígyótól kaptad,
locska papagájtól ajkad:
ki más, aki Asmát kérje?
Ki induljon, hogyha nem te?

Asmát házamba csalog,
aztán hálám fogadod:
arany, amennyit fogni tudsz,
gabona, amennyit vinni tudsz,
birka, amennyit terelni tudsz.

Megládd, újév elején
bőven megfizetlek én:
kapsz sonkát és édes rizsbort,
köntöst, gatyát, páros bocskort,
két süveget, hogy fölvaltva fejedden hordd.

Nem lesz ajándéknak híja,
sok lesz a lánykérő díja;
téged kegyel a Széles-Ég-Alatti:
kár a szerencsét visszadobni.”

Hajzsu nyelt egy rocska bort:
ennyi kincs - félre gond!
A kígyó-nyelv nem botolt,
papagáj-ajk nyitva volt
és a kérő Hajzsu volt.

A vén patkány nagy ravasz,
Hajzsu éppen ugyanaz;
a méhraj jól duruzsol,
Hajzsu jobban szónokol:

„Asma apja-anyja,
bár ezerszer szánja,
tízezerszer bánja:
csak kezet ad rája!

Asma bátyja,
ha ügyes is,
ha erős is:
majd meglátja!”

Majom kúszik le a hegyről
a vetést fölfalni,
sunyi Hajzsu Azsdiba tér
Asmát elragadni.

„Ha érett a kukorica:
le kell törni.
Asma megnőtt:
most kell férjhez adni.”

Asma anyja ráfelel:
„Nincsen édesebb a méznél,
se jobb az édes szülőnél.
Étel sóját ki nem veszed,
anya lányát el nem viszed.

Velem van, enyém a lányka,
és ha férjhez megy, másnak a lánya.
Répát kétfelé hasíthatsz,
lányomtól el nem szakítasz.”

Hajzsu rögtön ráfelel:
„A leány: virágszál,
nem lehet csak nézni.
A legény, ha jóllakik, ha éhezik: otthon marad,
de a lányt, ha dús, ha koldús: csak férjhez kell adni.

Ha este jön, harmat leszállt,
ha pitymallik, kakas kiált,
ha megnőtt a lány, eladó,
már nem rejtegetni való.”

Asma apja ráfelel:

„Hogyha lányom férjhez adom,
egy korsó bor a jutalom,
de örökre nem ihatom,
elfogy s ott a szomorúság,
hogyan nem tart egy életet át.

Vagy ha fiam férjhez adja,
igás ökö a jutalma,
de örökre nem hajthatja,
elhull, s ott a szomorúság,
hogyan nem tart egy életet át.

Lányt cserélnék tehénkére,
de a lány szomorú,
lányt cserélnék tehénkére,
de a tehén mondja: bú.
Bambuszbotot vágj kettőbe,
de a lányért ne legyen háború.”

Asma anyja szólal:

„Hogyha lányom férjhez adom,
egy kosár rizs a jutalom,
de örökre nem falhatom,
elfogy, s ott a szomorúság,
hogyan nem tart egy életet át.

Vagy ha ánya férjhez adja,
egy gombolyag a jutalma,
de örökre nem fonhatja,
elfogy s ott a szomorúság,
hogyan nem tart egy életet át.”

Hajzsu rögtön ráfelel:

„Asma nem az egyetlen kincs,
vagy lányos ház talán több sincs?
Van ezer, meg tízezer lány,
apját-anyját odahagyja;
ezer, meg tízezer szülő
az édest nem takargatja.

Ha Asmától meg nem váltok,
a legénytől sajnáljátok,
talán vén-korát várjátok,
mire haja megfehérül?

Hegy tetején a terebély
egymagában erős, kevély,
de lány mellé kell a legény,
vagy pártában megpenészül.

Ha tizenhét éves a lány,
jönnek kérni, de nem adják,
aztán, ha húsz éves a lány,
nem kéri, hát nem adhatják.”

Hallja beszédét az anya,
elkezd gondolkodni:
„Lánygyermekét az anyának
emberhez kell adni.”

Hallja beszédét az apa,
elkezd gondolkodni:
„Lánygyermekét az apának
emberhez kell adni.”

Asma anyja ráfelel:
„Férjhez adom, hogyha kell,
adom, hogyha adni kell,
de csak jó emberhez adom,
rossz ember ne vigye el.

Ha az anyja férjhez adja,
s jó emberhez adja:
embere ül az ágy szélén
huncutul kuncogva.

Apósa ül a tornácon
vígán hunyorogva,
anyósa ül a tűzhelynél
boldogan kacagva.

Ha az anyja férjhez adja,
s rossz emberhez adja:
az apósa rőzsét vágni küldi,
de kést hozzá világért se adna.

Szed tüzelőt három csomót,
s ázott egy csomagja:
rég elégett az a nedves köteg,
de a szidást mégse hagyják abba.

Ha az anyja férjhez adja,
s rossz emberhez adja:
az anyósa fűvet szedni küldi,
de kosarat világért se adna.

Szed fűvet három köténnyel,
s egyik száraz, barna:
rég megették a kecskék a száraz fűvet,
de a szidást mégse hagyják abba.

Ha az anyja férjhez adja,
s rossz emberhez adja:
após-anyós mély forráshoz vizért küldi,
s lopótököt világért se adna.

Hozott három korsó vizet,
s egy korsónak zavaros az alja:
rég megitták azt a zavarost is,
de a szidást mégse hagyják abba.

Anyja testéből a lánya,
anyja lelkéből a lánya.
Minek adjam nagy nyomoruságra?
Inkább legyen anyja lánya.”

Hajzsu rögtön ráfelel:
„Azsdi alsó végiben
Rabubalor háza,
arany a cserepe,
ezüst a gerendája.

A bal kapu arany sárkány,
a jobb kapu ezüst sólyom,
tele a csűr jóféfével,
a patkány is nehéz, mint az ólom.

Nyája kilenc erdőn legel,
csordája hét erdőn delel,
ökre kilenc bércezen legel,
bivalya hét bércezen delel.

Ilyen csoda-házat
a világon ki találhat?
Ilyen csoda-lakba
mehet feleségül Asma!”

Teheneket őriz ottkinn a lány,
tizenkét hegyet-völgyet bejár,
tehenei mind jóllaktak,
a gulya hazafelé ballag.

Az út szélén hajdina levele
libeg, mint ha szárnyra kel a lipe,
virul, zöldel a hajdina levele,
örül a lány, itt a tavasz ideje.

A lány, mint a hajdina levele,
libeg, mint ha szárnyra kel a lipe,
virul, dalol, forr-dobog a szive,
kacag, itt a szép szerelem ideje.

Az út szélén kukorica levele,
közte, mint a bivalytülök, a csöve,
ragyog, pompáz a kukorica levele,
örül a lány, itt a tavasz ideje.

A lány, akár a kukorica levele,
ragyog, mosolyog ideki és odabe,
arca kivirul, forr-bizsereg a szive,
kacag, itt van a szép szerelem ideje.

Égi felhők
meg nem feketednek,
ha nincs sötét felhő,
el nem eredhet.

Sose haragudott,
sose pörölt Asma,
Hajzsut ha nem hallja,
villáma se volna:

„Rabubalor kertje
nem jó ember kertje:
virágokról méhek
ott nem szednek mézet.

Rabubalorék módosak,
de szemem aranytól se vak,
inkább éljek szűkösen,
de oda nem megyek sosem.

Tiszta víz a zavarossal
összefolyni nem akar,
báránka a sakál haddal
barátkozni nem akar.”

Hajzsu rögtön ráfelel:
„Hegyi erdőben a szarvas
örül, ha patakra lel,
égen röpködő madár
leszáll, ha csalitra lel.

Hogyha módos úrhoz nem mégy,
tán nincstelen koldushoz mégy?
De a szegény viskó rozzant,
mindhalálig fagyoskodhatsz.

Hogyha szegény emberhez mégy,
van reggelid, nincs vacsorád,
van vacsorád, nincs reggelid,
éhezhetsz egy életen át.”

Ékkő Asma
emelt fejjel így felel:
„Százéves fák a hegyen
állnak szál-egyenesen,
nem hajthatsz le terebélyt,
se a szegények szívét.

Szegény baját szegény tudja,
szegény szavát szegény hallja,
együtt, egymásnak örülnek,
inkább éhet-fázást túrnek.

Sötét felhő záport hullat,
embert leterít a dúvad,
csak rossz ember tehet rosszat,
gonosz ember szól gonoszat.”

Hajzsu szól:

„Vigyázz, mert Rabubalor
hegyi görgeteg: erdőt lesodor.
Téged akar Rabubalor,
jőjj magadtól, vagy elrabol.”

„Adsihoz? Nem!

Nem és kilencvenkilencszer is nem!

Szerezzen meg, hogyha sír!

Raboljon el, hogyha bír!”

V. A lányrablás

Hej, kilencvenkilenc korsó bor,
kilencvenkilenc-féle pecsenye,
hej, a kérő százhusz vőfély-cimborája,
százhusz tehene!

Ember, ló gomolyog,
sárga por kavarog:
szégyentelen Rabubalor
útnak indul, asszonyt rabol.

Nem vár vendéget a gazda,
megérkezik Rabubalor,
nem készít bort a menyasszony,
eszik-iszik Rabubalor.

Borgőzös, zsíros szájjal
a vőfély rikácsol:
„Vendég jött, hajts fejet,
adj kezet, ígéretet,
Asma, te hamis,
velünk jössz, akárhogy is!”

Ha forgószél tör a házra,
bambuszgyékény ki nem állja;
ha lezuhan a kőszikla,
fű-kalyiba el nem bírja;
ékkő Asmát
idegenek elvonszolják.

„Anyád édes lánya,
ékkő Asma!
Tizenharmadikán kicsi a hold fénye,
tizenötödikén megnő a hold fénye,
fogy kicsinyre, telik nagyra:
mikor leszünk együtt újra?”

Ékkő Asma
könnyét elfojtja, anyját nyugtatja:
„Zöld fenyőt a hó lenyomja,
de örökre meg nem fojtja,
a hó elolvad, a nap süt újra;
zöld fenyőt a jég lenyomja,
de örökre meg nem fojtja,
a jég elolvad, a nap süt újra.

Nagy Rabubalor hatalma,
de szívemen nincs hatalma.
Édesapám!
Édesanyám!
Hívjátok már Aháj bátyám,
rab hugát mentse meg;
ha ő utánam ered,
jól tudom: hazamegyek!”

VI. Bánat

Azsdi-völgynek felső ágán
sehol a szép lány, ékkő Asma,
akár fű-fa nem rügyezne,
hajdina többé ki sem nyitna.

A jade-madár örül, mint régen,
a fehér felhő röpül, mint régen,
de nincs Asma,
nem látja már anyja-apja.

Hej, az apja!
Könny-kutak nem apadnak,
búsabb, véznább ma, mint tegnap,
soványodik napról-napra.

Hej, apja-anyja!
Hajuk hullik csomó-számra,
ma is kevesebb, mint tegnap,
fakóbb, őszebb napról-napra.

„Rá-émlékszem, hogyha iszom,
sivatag bánat rá-gondolnom.
Rá-émlékszem, ha dolgozom,
szikla bánat rá-gondolnom.

Házunkban sétálgatott,
kertünkben játszogatótt,
asztalnál a fű-párnán
üldögélt, mintha látnám.

Nézek a fű-párnára,
itt van a fű-párnácska,
de nincs itt az a lányka,
jaj, én szívem árvasága!

Égbolt jade-madara,
vígy üzenetet:
Aháj rögtön hazajöjjön,
rab hugát mentse meg!”

A jade-madár örül, mint régen,
a fehér felhő röpül, mint régen,
de nincs Asma,
lány-pajtása egy se látja.

Asmára gondolnak nyájat hajtva,
szomorúságnak se vége se hossza,
Asmára gondolnak virágot hímezve,
szomorúságnak se vége se hossza.

Álldogál a hús árnyu nagy fa,
csak már Asma nem ül alatta,
ragyog a tűz a fonóba,
csak már Asma nem dalol azóta.

Mint ha köröm tép a húsba,
nagy a kislányok haragja,
ami együtt volt, most szétszaggatva,
átkuk száll a gonoszokra.

Megsérült szív könnyeit
a csillagok se nézhetik;
száll a harag és bánat hangja,
a holdvilág se hallgathatja.

„Harmadik hónapban hajdinát vetünk,
a negyedikben korai rizst,
hetedik hónapban hajdinát aratunk,
a nyolcadikban korai rizst;

jut idő érni a hajdinának,
szárba szökken a korai rizs:
de megjöhet-e, hazatérhet-e,
akit elraboltak, valaha is?

Égbolt jade-madara,
vígy üzenetet:
Aháj rögtön hazajöjjön,
rab hugát mentse meg!”

A jade-madár örül, mint régen,
a fehér felhő röpül, mint régen,
de nincs Asma,
a törzs véne egy se látja.

Emlegetik őt az öregek,
sóhajtoznak, átkuk sistereg:
„Rettenetes Rabubalor
virágszirmot sárba sodor.

Farkas szíve, Rabubalor-szív,
nem lehet az övé Asma,
tigris-tanya, Rabubalor-ház,
nem élhet ott sose Asma.

Égbolt jade-madara,
vígy üzenetet:
Aháj rögtön hazajöjjön,
rab hugát mentse meg!”

VII. Aháj bátya hazatér

Aháj bátya
nyájat terel messzi-messzi,
hét hónapig nyájat terel,
nem akar még hazamenni.

Arra jár, hol ember nem járt,
szem-nem-látta mezőt talált,
tizenkét nagy hegyet megjárt,
végtére nagy vízparton állt.

Mi társa a kösziklának?
Gesztenyefa.
Mi kíséri a jó Ahájt?
A furulya.

Furulyának három bütyke,
hét lyuk nyílik rajta,
egyike a szájra illik,
többi az ujjakra.

Végigjátssza az öt hangot,
de lelkének nem elég.
„Kedveseim,
meglátlak-e még?”

Aháj bátya
furcsa álma:
Udvarukon víz sziszeg,
kenderkígyó tekereg.

Aháj bátya
szörnyű álma...
Fölpattan a paripára,
hazavágtat három nap és három éjjel.

Kérdi anyját:
„Kicsi házunk szérűjében
boros korsók szerteszéjjel -
Vendégül kit hívtatok?
mi okból mulattatok?

Kicsi házunk udvarát
csontok lepik, marcangolják a kutyák -
Vendégül kit hívtatok?
mi okból mulattatok?

A csűrben a hajdina-szalma
legázolva, széttaposva -
Milyen kár, hogy széttaposva!
ki taposta? mért taposta?”

Sírva felel néki
jó szülőanyja:
„Jaj, édes fiam,
a Rabubalor-ház
Asmát elrabolta!”

„Mikor volt, hogy elrabolta?”
„Három éje, három napja.”
„Elérem még paripán?”
„Eléred még paripán.”

„Sárga kancám itthon-e?”
„Itthon.”
„Íjam, nyilam itthon-e?”
„Itthon.”

Aháj jöttére
mindenki mozdult,
jött hírére
a törzs felbolydult.

„Virág föld nélkül nem élhet,
tűzgödörben lány nem élhet,
röpülj, mentsd meg szép hugád,
nyergeld sárga paripád!”

Íját, nyilát vetve vállra,
csengőt aggat jó lovára,
pattan sárga paripára,
száguld huga nyomdokába.

VIII. Cseng a ló csengője, zeng a jade-madár

Zivatar forog a hegyi erdőn,
az eget fekete felhő-nép járja.
Falka szolga cipeli Asmát
Rabubalor birtokára.

Nagyobb a többinél az egyik szikla,
Hajzsu hetvenkedve mondja:
„Szemben az a fogas szikla
Rabubalor-ősök sírja.”

Asma rögtön ráfelel:
„Mi lesz mostan, nem tudom,
de ami elmúlt, jól tudom:
rablott kincset rajt az a szikla,
hazug nyelved hiába tagadja.”

Magasak a bércek, mélyek az erdők,
Hajzsu hetvenkedve mondja:
„Szemben az a tó kristálytisza,
Rabubalor aranyát mossa.”

Asma rögtön ráfelel:
„Mi lesz mostan, nem tudom,
de ami elmúlt, jól tudom:
véres kezet öblít az a szennyes tócsa,
hazug nyelved hiába tagadja.”

Jutnak oromra, mély szakadékba,
Hajzsu hetvenkedve mondja:
„Szemközt erdő mély sötétje,
a család gyümölcsös kertje.”

Asma rögtön ráfelel:
„Mi lesz mostan, nem tudom,
de ami elmúlt, jól tudom:
tigrist, párducot neveltek abba,
hazug nyelved hiába tagadja.”

Ki tudja, hány ösvényt jártak,
ki tudja, hány hegyre hágtak,
ijesztő, dermesztő tájra értek:
környéke Rabubalor-háznak.

Ez a környék csupa átok,
mégis nyílnak rajta virágok,
de virágon méh nem rajzik,
fakad bő méz, de nem gyűjtik.

Ez a környék csupa átok,
mégis erdők és irtások,
ott kullognak toportyánok,
emberfaló leopárdok.

Éhes farkas a bárányt látja,
nyelvén lecsordul a nyála;
Adsínak, hogy Asmát látja,
kidülled majom-pofája.

Nyájaskodna a leánnyal,
aranyat-ezüstöt hoz garmadával,
akla tele, csűrje tele,
mutogatja, henceg vele.

Az arany ragyoghat,
az ezüst villoghat,
a lány nem fakad mosolyra,
még csak rá se pillant.

„Ékkő Asma!
Mért nem dalolva lépsz házamba?
Teli az akol, teli a kamra,
mért fordul a kedved rosszra?”

„Háznyi gabonátok,
hegynyi marhátok,
arany, akkora, mint a lópata:
mit ér, ha ráhullt az átok?”

Hogy kit szeretek,
ne kérdezze senki,
hogy kihez mennék,
ne faggasson senki.”

Jade-madár kiált az égen,
nap lángol a menny-középen.
Aháj arcán hő gyöngy árad,
lova vágdat, lova vágdat.

Hegycsúcs után hegyvonulat,
két napi út egy nap alatt,
a hágókon csak átrugtat,
szakadékon csak átugrat.

Háromházas faluba ér,
trágyaszedő vénnel beszél:
„Trágyaszedő öregapám,
Asma hugomat láttad talán?”

„Asma hugodat én nem láttam,
lakodalmi menetet láttam,
selyembe-bársonyba öltöztek,
mint napsütött, nehéz felleget.”

„Régen elvonultak-e?”
„Két napja, két éjjele.”
„Elérem még paripán?”
„Eléred még paripán.”

Aháj ottan lóra pattan,
ostor csattan,
paripáját ostorozza:
„Messze vagy még, hugom, Asma?”

Jade-madár elszállt az égen,
a nap beborult a menny-középen.
Rabubalor háza sötét,
jótét lélek ott be se lép.

Adsi ordít farkas-hangon:
„Te makacs lány, vigyázz, ha mondom,
most ha kezet nem nyújtasz nekem,
apád-anyád elkergetem.”

Ékkő Asma békésen ott áll,
egyenesen, mint bambusz-szál,
szeme szépen csillog-villog,
az ijesztés rajta nem fog.

„Pénzed engem meg nem szédít,
farkas-hangod meg nem rémít,
nem a tietek Azsdi tája,
mi vagyunk a három ház gazdája.”

Rabubalor, e szót hallva,
fölfúvódik, mint zöld béka,
ottan a lányt leteperi,
korbács-szíjjal üti-veri.

„Rabubalor-házba léptél,
Rabubalor lánya lettél.
Ha nem értesz tisztességet,
fekete pince tanít téged.

Ha nem akarsz égis szállni,
jobb lesz neked földbe hullni,
szerencsédet nem becsülni,
nyomoruságot tanulni.”

Ékkő Asma
mégis rögtön ráfelel:
„Adsi nékem mégse kell,
sehogyse kell, sose kell.”

Mint fenekébe dugott paprikától,
akkorát ugrik Rabubalor;
fekete pincébe, a napot se lássa,
a szani törzs szépét mélybe zárja.

Jade-madár kiált az égen,
nap lángol a menny-középen.
Aháj arcán hó gyöngy árad,
lova vágtat, lova vágtat.

Egy-szuszra átugrat két hegyormot,
két-szuszra átugra öt hegyormot,
ló-nyerítés a bércet rázza,
szinte repül a ló négy patája.

Kétfedeles tanyára ér,
pásztor-anyókával beszél:
„Legeltető öreganyám,
Asma hugomat láttad talán?”

„Asma hugodat én nem láttam,
lakodalmi menetet láttam,
selyembe-bársonyba öltöztek,
mint napsütött, nehéz felleg.”

„Régen elhaladtak-e?”
„Egy napja, egy éjjele.”
„Elérem még paripán?”
„Eléred még paripán.”

Aháj ottan lóra pattan,
ostor csattan,
paripáját ostromozza:
„Messze vagy még, hugom, Asma?”

Jade-madár elszállt az égen,
a nap beborult a menny-középen.
Rabubalor háza sötét,
Asma verme kettős sötét.

„Ó, ez a mély szikla-verem
nappal is éjszakát terem,
ó, ezek a nyirkos kövek
a jégnél is hidegebbek.

Vihar, nem hallom süvítésed,
madár, nem látom röpteléd,
nap, nem érzem áldó tüzed,
hold, nem sejtem hideg fényed.

Ki kiált a falon kívül?
Bár két szülém kiáltana,
de hiába fülelek,
csak a tücsök hangja.

Mi dobog a falon kívül?
Lány-társaim tánca?
de hiába figyelek,
csak a szívem dobogása.

Mi villog a falon kívül?
Sárkány-lovunk száguldása?
de hiába tekintetek,
csak egy bogár szárnya.”

A pince-fal rideg szikla,
de a lányt meg nem riasztja.
A verem fagya jégkalitka,
de ő a jeget is megolvasztja.

Jade-madár kiált az égen,
nap lángol a menny-középen.
Aháj arcán hő gyöngy árad,
lova vágtat, lova vágtat.

Két napi utat egy nap alatt fut,
öt napi utat két nap alatt fut,
erdők mögéje suhannak,
hegyek mögéje rohannak.

Egy fedeles szállásra ér,
kis juhászbojtárral beszél:
„Birkát hajtó kedves komám,
Asma hugomat láttad talán?”

„Asma hugodat én nem láttam,
lakodalmi menetet láttam,
selyembe-bársonyba öltöztek,
mint napsütött, nehéz felleg.”

„Régen továbbmentek-e?”
„Fél nap, nem több ideje.”
„Elérem még paripán?”
„Eléred még paripán.”

Hol senki se járt, Aháj ott is járt,
sűrűsége át, szakadékon át.
Zeng a jade-madár, cseng a ló csengője,
így ér Rabubalor-nemzetség földjére.

Háromszor nagyot kiáltott:
„Asma!
Asma!
Asma!”

Bátyja hangját megismerte,
pincében is meghallotta.
Éj változik ragyogásra,
enged a dermedt test fázása.
A lány belefúj sípjába,
felel bátyja hívására.

Mint ha reped a föld háta,
mint ha villám vág cikázva,
Aháj kiáltó szavára
remegett Rabubalor háza.

IX. Versengés

Bezárta ekkor a nagy vaskaput Adsi,
nem akarja Ahájt a házba fogadni.

„Kölesből lesz finom étel,
mértőzzünk finom beszéddel.
Durva kölesből fehér étel,
mértőzzünk fehér beszéddel.”

„Ha dallal legyőzől,
a pitvarba jer be;
ha dallal legyőzlek,
elkotródhatsz messze.

Tizenkét nagy utat tudok,
kis ösvényt is tizenhármat.
Nagy uton jársz, hogyha tetszik,
ösvényen, ha úgy kívánod.”

„Leverlek dalommal,
én hozom az igazságot,
a te dolgod igaztalan,
kapud soká be nem zárod.”

Fal tetején ül az egyik,
fa tövében kinn ül a másik,
összevissza kérdez egyik,
bizton felelget a másik.

„Mondd: a tavasz madara,
melyik a tavasz-madár?”

„Kakuk a tavasz-madár,
egyetlen dalára
fű kizsendül,
tavasz kel a tájra.”

„Mondd: a nyár madara,
mi a nyárhozó madár?”

„Pacsirta a nyár-madár,
egyetlen dalára
lótusz nyílik,
nyár ragyog a tájra.”

„Mondd: az ősz madara,
mi az őszhozó madár?”

„Kecskefejő az ősz-madár,
egyetlen dalára
dér fehérül,
ősz borul a tájra.”

„Mondd: a tél madara,
mi a télhozó madár?”

„Vadlúd a tél-madár,
egyetlen dalára
hó lezúdul,
tél dermed a tájra.”

Igy dalolnak éjjel-nappal,
Adsi dagadt vörös nyakkal,
az énektől reng a vékonya,
vartyog, mint varangyos béka.

Igy dalolnak nappal-éjjel,
Aháj versenyt zeng a széllel,
szemén-száján mosoly ível,
hangja mint ha tücsök cirpel.

Adsi már elhallgat nyögve,
Aháj akkor kérdi egyre:
„A beléndek ágbogát
ki formálta?
Kecske, birka ganaját
ki csinálta?”

Adsi már nem énekel,
Adsi már nem is felel,
a kaput kinyitni kell,
Ahájt tessékelní kell.
Aháj sétálgat a lakban,
Asmát hívja nyomban:
„Ékkő Asma,
hol vagy? felelj-felelj gyorsan!”

Rabubalor mordul:
„Szekercéket élesítsünk,
favágással megmérkőzzünk,
Asma sorsa felől döntsünk.

Tizenkét nagy utat tudok,
kis ösvényt is tizenhármát.
Nagy uton járj, hogyha tetszik,
ösvényen, ha úgy kívánod.”

„Le is győzlek favágással,
én hozom az igazságot,
a te dolgod igaztalan,
pincéd soká be nem zárod.”

Rabubalor, apa és fia,
négykézre vág kis darabot,
Aháj pedig egymagában,
egy baltával három nagyot.

Rabubalor nem vág tovább,
elméjében furfang támad:
„Ki mit vágott, ojtssa vissza,
ma nincs napja favágásnak.”

Aháj gondolja magában:
„Vághatok is, ojthatok is,
hadd hallom, még mit eszel ki
koponyátok, az a hamis?”

Rabubalor, apa és fia,
húznak-vonnak kis darabot,
Aháj pedig egymagában,
egyszerre a három nagyot.

Rabubalor abbahagyja,
elméjében új csel támad:
„Melyikünk vet rizst gyorsabban?
Ma nincs napja fa-ojtásnak.”

Aháj gondolja magában:
„Ojthatok is, vethetek is,
hadd hallom, még mit eszel ki
koponyátok, az a hamis?”

Rabubalor, apa és fia,
ketten vetnek kis barázdát,
Aháj pedig egymagában,
egyvégtében három pásztát.

Rabubalor nem vet, megáll,
elméjében más csel ébred:
„Ki mit vetett, gyűjtse össze,
ma nincs napja magvetésnek.”

Aháj gondolja magában:
„Vethetek is, gyűjthetek is,
hadd hallom, még mit eszel ki
koponyátok, az a hamis?”

Rabubalor, apa és fia,
ketten szedik kis barázdán,
Aháj pedig egymagában,
egyvégtében három pásztán.

Rabubalor előlépett,
vigyorogva megkérdezte:
„Kluzsmi fia, hogy tettél szert
három szemmel kevesebbre?”

„Hegytetőn a zöld fenyőfa
zivatartól nem ijed meg,
én is nyomára találok
az elveszett rizs-szemeknek.”

Már sötét volt az ég,
pacsirta se dalolt,
sakál-falka se csaholt,
csak Aháj kóborolt.

Fönn a pír kiviláglott
az ég ivén:
ezüst ekével szántott
egy messzi vén.

„Ezüst-ekés nagyapó,
mondd meg mostan:
Három eltűnt rizs-szemem
hol kutassam?”

Fönn a szántó öreg nyájas, kegyes, szives:
„Elveszett kapát répaföldön keress,
elveszett tehenet a hegytetőn keress,
elveszett rizs-szemet a fatetőn keress.

Hegy tetején hármat kiálts,
hegy aljában hármat kiálts,
hegy derekán magas fa áll,
rajt ül három gerlemadár.

Két szélsőnek feje napkeletre fordul,
középsőnek feje napnyugatra fordul,
ne bánts a két szélsőt, lődd le a középsőt,
három rizs-szemedet a begyében megtalálod.”

Fa alá fut Aháj,
nyila célba talál.
Földre hull a gerle.
Három rizs-szem benne.

X. A testvérek találkozása

A három szem rizzsel
siet Aháj vissza, Rabubalor-házba.
Maga elé üdvözlétül
három nyílvesszőt lő a ház kapujába.

Három nyílvessző fúródik a fába,
kapuba, bálványba, udvar-korlátba.
Jó lélek könnyen kiránthatja,
rossz lélek meg se mozdíthatja.

Három nyílvessző fúródott a fába,
remeg Rabubalor háza,
retteg a gonoszok háza,
gondolnak Aháj bosszújára.

Az egész háznép a nyílveszőket húzza,
de mintha gyökeret vertek volna.
Öt bivaly-ökröt beléjük fognak,
nem lazulnak, nem mozdulnak.

Igy húzzák, úgy vonják, amúgy rántják:
mindhiába.

Kinyitják a fekete pincét,
könyörögve pislognak a lányra.

„Asma! Ékkő Asma!
Kérd bátyádat: szedje ki a nyilakat!
Én megadom magamat,
ellenetek kelnünk többé nem szabad.”

Tudja a hegy lánya, érte-jött a bátyja,
morzsányit sincs megriadva:
„Ha erőtok futja ennyi rosszra,
erőtok fussa nyíl-kihúzására.”

Rabubalor ráfelel:
„Ej, ékkő Asma,
nyilatok csak rátok hallgat, nektek enged,
te vond ki a nyílveszőket,
aztán mehetsz, nem rablunk el soha többet!”

„Bátyja nyílveszőjét
huga kivonhatja,
de nem kedvetekért,
csak mehessek útra.”

Kezét Asma kinyújtotta,
a három vesszőt sorra kivonta,
öt bivalynál erősebb volt
a szép Asma szírom-ujja.

XI. Tigriskaland

Sok furfangot kieszeltek,
végül semmire se mentek,
szavuk szedték-váltogatták,
ékkő Asmát be nem csapták.

Zubog-fortyog Rabubalor,
Aháj ellen haragja forr.
Nem zümmög a darázs, ha szúr,
Gonosz tervet sző a nagyúr.

Szólal, édes mosoly ajkán:
„Kedves öcsém, elfáradtál,
vetett ágyban rég aludtál,
elmehettek holnap aztán.”

De a család éji tanácskozását
a lány hallotta,
az okos Asma
sípjába fújta:

„Hallod, Aháj bátya,
tudod-e, vagy sem?
Le nem gyűrték a versenyben,
hét tigris leskel a közelben.”

Aháj furulyába fúj,
furulyaszóval így felel:
„Ne félj, hugom,
íjam-nyilam fekszik velem.”

Éjfélkor vén tigris üvölt,
repül a hegy, mozdul a föld.
Torkuk, mint a katlan, tárva,
leng sörényük, mint a pálma.

A hegyi nép mind tigrisvadász,
Aháj bátrabb, ügyesebb, mint száz,
bizony nem egy farkast, tigrist elejtett,
több mint kilencszázkilencvenkilencet.

Három tigris rohan a vendég-kamrára,
Aháj az ajtót kitárja,
három nyílvesszője süvít,
három tigrist földre terít.

Nézd a bátor Ahájt:
tigris-tetemekre hág,
a legnagyobb tigris bőrét lenyúzza,
aztán ráteríti újra.

Mellé-hever, egyre mozgat
lábujjával tigrisfarkat.
Virraszt, tréfáját latolgatva.
A tigris, mintha csak aludna.

Rabubalor, apa és fia,
percig se háltak, hajnalt vártak.
Reggel kiáltanak Ahájnak:
„Gyere mosakodni, szép dalia!”

Kiáltanak egyszer,
nem felel senki.
Kiáltanak kétszer,
nem moccan semmi.

Kiáltanak harmadszor is,
csönd felel századszor is,
de a kamra előtt hasalva
farkát a vén tigris mozgatja.

A tigrisnek

örvendeznek:

„Mikor az embert már fölfalta,
farkát mindig így mozgatja.”

Szavukat be se fejezhetik,
hatalmas hang felel nekik,
három tigris gurul eléjük,
Aháj élve emelkedik:

„Tigriseitek elprédáltatok,
az éjet át nem aludtátok,
kora-hajnalban nem ezt vártátok:
nekem mindezt megbocsássátok.”

Adsi arca vált fehérre,
Rabubalor feketére,
Adsi álldogál remegve,
Rabubalor dideregve.

„Ládd, mennyire megfeledkeztünk,
a veszélyre se figyelmeztettünk,
most a bőröket lefejtsük,
tigrishússal megvendéglünk.”

Aháj kérdi:

„Ti nyúzzátok a testesebbet,
vagy inkább a két kisebbet?”

„Neked szánjuk a testesebbet,
mi nyúzzuk a két kisebbet.”

Rabubalor, apa és fia,
nekifeszülnek újra meg újra,
de az ebéd idejére
még a fele sincs lenyúzva.

Aháj a tigris farkát fogja,
csak megrántja
jobbra-balra
és a tigris már lenyúzva.

„A vén tigris sok-szőrszálú,
gonoszságtok még több szálú,
hát veletek nem eszem,
Asmát tüstént elviszem.”

Rabubalor, apa és fia,
reszket a két haramia,
útnak indul Aháj és huga,
útjukat ki gátolhatja?

XII. A visszhang

Nem alhat Rabubalor,
fondorkodik, bajt kohol.
Már messze jár Aháj és huga,
útjukat mi gátolhatja?

Tizenkét hegy hasadéka,
arra megy bátyjával Asma.
Tizenkét szirt szakadéka,
ott folyik egy patakocska.

Patak mentén kék medence
a hegy vizét gyűjti össze,
négy oldalán szikla-gát
védi a bő aratást.

Rabubalor és pereputtya
a tó vizét lefolyatja,
áradatként lezúdítja,
hogyan ama kettőt szétválassza.

Cseng a ló csengője, zeng a jade-madár,
a két testvérré vár az otthoni határ,
elindultak az idegen lakból,
apjuk, anyjuk ne aggódjék otthon.

Fenyőfán nem ülnek méhek,
fenyő-aljba zümmögve térnek.
Messze járnak az idegen laktól,
apjuk, anyjuk felvidulhat otthon.

Bátyja fújja furulyáját,
huga fújja sípocskáját,
bátyjának a huga örül,
hugának a bátyja örül.

Tizenkét hegy hasadéka,
ott folyik egy patakocska.
De hirtelen megáradva
dörög folyammá dagadva.

Nekivág, vezetné bátyja,
nem jut át a hugocskája.
Követi, vezetné bátyja,
nem jut át a hugocskája.

Aháj kézen fogja Asmát,
Asma kézen fogja bátyját,
nekimennek a veszélynek,
áradatban dülöngélnek.

Érzi a bátya és a hugocska,
hogy megnőtt a patakocska,
milyen mély lett a sekélye,
tán csak átvergődnek élve.

Az ár fölcsap,
örvény kel forogva,
ékkő Asmát
a mélybe ragadja.

Hangját maga mögött hagyta,
örvény fölött lebben:
„Aháj bátya,
ments meg engem!”

Tizenkét sziklán
él egy sellő-lány,
lenge Szkadulma,
levegő-halvány.

Testben élt hajdan,
mindenki szerette,
csak ipa-napa
kínózta-gyötörte.

A vén sziklákat az ég faragta,
négy oldaluk, négy peremük;
ide menekült, ormukat lakja,
éjjel-nappal megfér velük.

Ha rákiáltanak,
ugyanazt kiáltja, vissza-kiabálja -
testtelen Szkadulma
a hegy felelgető lánya.

Elmerül Asma
sikoltva, kiáltva -
megszánja és megsegíti
a hegy felelgető lánya.

Jó lélek vigyáz a jóra,
ki ne hulljon a verébfióka -
süllyed a lány a forgóba,
de a sellő karolja, óvja.

A hegy felelgető lánya
zúdul az örvénybe,
szétszeli az áradatot,
társát viszi égbe.

Rózsa-felhő a mennybolton,
piros fáklyák égnek,
rózsa-felhőn ül a két lány,
akár a testvérek.

Száll a két lány égi palotába,
súgnak-búgnak nagy magasban,
tizenkét ormon kipattan
a szeretet lótusz-virága.

Árva Aháj bátya
kutat habba, hinárba,
merül tajték-koszorúba,
hugát már nem találja.

Átszeli a forgatagot,
legyőzi az áradatot,
huga nevét kiáltozza:
„Asma! Asma! Asma!”

Áll tizenkét üres szikla,
emberi hang felel vissza,
sokszorosán kiáltozza
„Asma! Asma! Asma!”

Rózsa-felhőt lát magasban,
minden szála piros-sárga,
tizenkét sziklán alatta
együtt áll két sellő-lányka.

Ékkő Asma
fülfüggője csillog,
ezüst karperece villog,
arca mosolyog,
szeme két csillag.

„Aháj bátya! Hallasz engem?
E vén sziklákat az ég faragta,
négy oldaluk, négy peremük,
hugod ezentúl ormukat lakja.

Hallasz engem, Aháj bátya?
Nem térhetünk közös házba.
Akárhogy is: tekintetünk
ugyanazt a földet látja.

Aháj bátya,
ha támad éhed,
aranysárga kukoricás tálból
kínálj engem is,
felelek néked.

Mondd apámnak-anyámnak,
hogy akármerre járnak,
ha mennyi ragyog, ha záporoz,
ha legeltetnek, vagy ha boronálnak,
vizet hordanak, vagy ételt főznek,
virágot hímeznek, vagy kendert szőnek:
jöjjenek, hívjanak,
felelek nékik.

Mondd lány-pajtásaimnak,
hogy ha játszani mennek
sárkánycsónak ünnepén,
vagy tavasz-idő közepén,
furulyájuk fűjják,
dorombjuk dongatják:
jöjjenek, hívjanak,
felelek nékik.”

Azóta Asma leng,
mint lég-lepel,
ahogy szólítod,
ugyanúgy felel.

Naponta délben
Aháj a kukoricás tállal
a hegyeket kínálja szépen:
„Asma! Asma!”

A hegyek felől,
hol a lány lakik,
a hang visszadől:
„Asma! Asma!”

Apó és anyó, bármerre járnak,
a hideg hegyeknek kiabálnak:
„Apja-anyja lánya!
Asma, édes lányka!”

Szirtek alól
a hang visszaomol:
„Apja-anyja lánya!
Asma, édes lányka!”

Lány-pajtások játszadoxva
keresik, hol bújik Asma,
sípöt fűjnek-fújdognak,
a sziklákra kiabálnak.

Dal zendül, vissza-zendül,
egy síp, ezer síp éneke csendül,
levegő-lány labdázik a hanggal,
búg az erdő gerle-kacajjal.

Ékkő Asma!

ő a szani nép virága,
minden öregnek édes lánya,
minden lánynak játszótársa.

Cseng a fülben mindörökkön,
mindörökké az ő hangja,
él a szívben mindörökkön,
mindörökké az alakja.

* Ez egy Kína-szerte rendkívül népszerű elbeszélő költemény, amely a ji nemzetiséghez tartozó szani törzs népköltészetének terméke. Történetére minden utazót emlékeztet Asma sziklája a Jünnan tartomány szani autonóm területén (Lunan, Kunmingtól nem messze délre) a híres Kőerdőben. Ez a változat kínai nyelvből készült. Azóta számos változatát kiadták ji nyelven is; azok rövidebbek, ám Kínában mégis ezt a változatot adják ki újra meg újra. Weöres Sándor 1957 táján fordította versbe, s meg is jelent Weöresnek „A lélek idézése” című gyűjteményében (Európa Könyvkiadó, Budapest 1958, 175-226). Ott nincs feltüntetve, hogy a nagy költő igen keveset változtatott Tőkei Ferenc prózafordításán. Weöres Sándor azonban a fordítás végeztével így fejezte be - máig megőrzött - gépiratát: „Fordította Tőkei Ferenc és Weöres Sándor”.
